

Små børns seksualitet

Information til forældre om
små børns seksualitet

Små børns seksualitet

Denne pjece er udarbejdet, fordi mange forældre efterspørger viden om børns almindelige seksuelle udvikling og trivsel. Det er ikke ualmindeligt, at man som forældre kan komme i tvivl om, hvad der er normal adfærd og leg, og hvor grænsen går, når barnet i alderen 2-6 år begynder at interessere sig for krop og køn.

Overgrebsfokusering præger i stigende grad den offentlige debat, mens der er meget lidt fokus på børns helt naturlige, alderssvarende, sanselige og kropslige nysgerrighed. Dette kan være årsag til, at mange forældre let bliver usikre, når børn i en periode er optaget af at undersøge krop og køn både hos sig selv og andre. Især kan der opstå usikkerhed, hvis barnet har en grænseoverskridende seksualiseret adfærd og leg.

”Doktorleg”

En naturlig og eksperimenterende kropslig sanselig adfærd og leg i alderen 2-6 år er medvirkende til, at barnet udvikler kendskab til sig selv og andre børn i forhold til grænser, krop og kønsforskelle, som fundament for en sund seksualitet, der følger med i ungdoms- og voksenlivet.

Små børn er spontane og nysgerrige omkring krop og køn, på samme måde som de er nysgerrige omkring alt muligt andet, de møder her i livet. Det er en del af børns naturlige udvikling, at de udforsker egen og andres kroppe, tager tøjet af og er optaget af at kende forskel på pige og dreng.

Det er heller ikke usædvanligt, at små børn i en periode "gnummer" sig mellem benene eller "piller" ved sine kønsorganer, fordi barnet har opdaget, at det føles rart. Dette er helt normalt og ufarligt.

Den nysgerrige og sanselige kropslige udforskning har betydning for barnets trivsel og livsglæde og kan betragtes som en "raskhedsfaktor". Via "doktorleg" lærer barnet nemlig at mærke forskel på lyst og ulyst, behag og ubehag. En nødvendig del af barnets personlige udvikling og evne til at indgå nære relationer, som ruster børn til at lære at passe godt på sig selv og hinanden med alle sanser vakte.

Barnet skal lære at sige fra og mærke efter, hvis "doktorlegen" pludselig bliver for grænseoverskridende og udvikler sig til ikke at være jævnbyrdig, gensidig og lystbetonet - fx hvis et barn føler sig truet eller presset til en kropslig leg, som barnet ikke har lyst til at være med i.

Børns seksualitet adskiller sig fra voksnes seksualitet

Barnet har helt fra fødslen et basalt behov for at mærke kropslig intimitet i samvær med voksne og jævnaldrene børn. Men barnet er ikke bevidst om, at det har en seksualitet og forstår ikke de kropslige fornemmelser på samme måde som voksne. Derfor er det vigtigt at skelne mellem børns og voksnes seksualitet.

Barnets forhold til seksualitet består af nysgerrighed, glæde ved følelser og fornemmelser i kroppen, som det ikke selv forstår eller har sprog for. Børns seksualitet er spontan, diffus, sanselig, legende og nysgerrig og foregår med hele kroppen, mens voksnes seksualitet er langt mere målrettet. Barnet fornemmer "gådefuldheden" men har ikke forudsætning for at forstå, hvad seksualitet er. Derved adskiller børns seksualitet sig grundlæggende fra voksnes. Barnets seksualitet er derfor ikke en umoden udgave af voksnes seksualitet, og man må ikke sammenligne eller tolke barnets seksuelle antydninger, adfærd og leg med egen voksens seksualitet.

Erkendelsen af, at seksualiteten helt fra fødslen er en del af menneskets personlighedsdannelse og væren betyder, at børns seksualitet skal understøttes i en sund og naturlig retning. Dette fordrer en sundhedsfaglig bevidsthed om, at både positive og negative aspekter af børns seksuelle udvikling og trivsel skal understøttes og tages alvorligt.

I Hjørring Kommunes daginstitutioner ønsker vi at understøtte barnets seksuelle udvikling og trivsel, fordi seksualitet er en del af hele livet, og ikke noget der først indtræffer i puberteten. Derfor er børns seksuelle sundhed og trivsel indskrevet i kommunens sundhedspolitik, og vi har fokus på at understøtte børnenes kropsligt nysgerrige og sanselige leg i en sund og naturlig retning, som en del af barnets samlede udvikling og trivsel.

”Et seksuelt spøgelse” og stigende kropsforskrækkelse

Den medieskabte overgrebsfokusering skaber en frygtkultur og en stigende kropsforskrækkelse. For at beskytte både børn og pædagoger, har mange danske daginstitutioner derfor indført skærpede regler og retningslinjer bl.a. med forbud mod ”doktorleg”, forbud mod nøgne børn og regler om ”hands-off-kultur” med minimal kropstøbering af børn for at undgå misforståelser og pædofilianklage særligt mod mandlige pædagoger.

Det har den konsekvens, at små børn allerede i børnehaven kan udvikle et problematisk forhold til egen krop forbundet med skyld og skam, som noget ”farligt”, der skal gemmes væk. En kropsforskrækkelse og et ”seksuelt spøgelse”, som ikke rustet barnet til ungdomslivet, hvor det for alvor går løs i en stærkt kropsfikseret, idealistisk ungdomskultur.

Børn har brug for kropskontakt

Det er vigtigt at erkende, at en stor del af omsorgen for et barn er kropslig. Børn har brug for kropskontakt – også mens de er i daginstitutionen - fx hvis barnet er ked af noget og har brug for at blive taget op på skødet og blive trøstet af en voksen. Kropskontakt og intimitet er sundt for hjernens udvikling og får barnet til at falde til ro.

I Hjørring Kommunes daginstitutioner har vi ikke forbud mod "doktorleg" eller regler om at undgå kropskontakt mellem børn og voksne - dvs. børnene må gerne tages op på skødet af voksne, hvis der er behov for dette.

Kropskontakt er en helt naturlig og nødvendig del af den fysiske omsorg for barnet - fx når barnet har brug for hjælp på toilettet, skal have skiftet ble, eller når barnet har brug for hjælp til at få skiftet tøj.

Viden om små børns seksualitet og den alderssvarende kropslige nysgerrighed gør det lettere at tale om barnets naturlige, sanselige, kropslige adfærd og leg, hvis "doktorlegen" i en periode udvikler sig i en grænseoverskridende retning, hvor der er behov for at guide barnet.

Hvis du kommer i tvivl om dit barns seksuelle udvikling, adfærd og leg, kan det være en god ide, at tale med dit barns pædagog om, hvad der er normal og ikke normal "doktorleg", så man undgår at overdramatisere en helt almindelig nysgerrig og sanselig kropslig adfærd hos barnet, som ruster barnet til en sund seksualitet i ungdoms- og voksenlivet.

Ved at drøfte, hvor grænsen skal gå for almindelig nysgerrig "doktorleg" i jeres daginstitution, hvor vidt børnene må lege uden tøj i "pølerummet", eller om børnene må lege nøgne ude på legepladsen en varm sommerdag, så er det nemmere i fællesskab at opstille en krops- og seksualitetsvenlig politik i den enkelte daginstitution, som gør at både børn, forældre og personale oplever mindre tabuisering i forhold til barnets naturlige seksuelle og sanselige kropslige udvikling og trivsel.

For yderligere oplysning eller ønske om et fagligt oplæg om små børns seksualitet kan du kontakte:

Tina Gaarden Geertsen

Sundhedsplejerske, Master i sexologi AAU

Mobil: 41223612

tina.gaarden.geertsen@hjoerring.dk

www.seksuelsundhedogtrivsel.dk

Hjørring Kommune

**Dagtilbud
Hjørring Kommune**

Springvandspladsen 5
9800 Hjørring

juni 2016

Foto:

Colourbox og Tina Geertsen